

Marta Kusińska
Absolwentka
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

Fotografia amatorska w Ružomberku

Ružomberok posiada bogatą historię fotograficzną, zwłaszcza jeśli chodzi o fotografię amatorską. Miasto to było jednym z czołowych miast amatorskiej działalności fotograficznej po powstaniu Republiki Czechosłowackiej w 1918 roku, a historia ružomberskiego Fotoklubu sięga roku 1924; był to drugi z kolei najstarszy amatorski klub fotograficzny na Słowacji. Nie oznacza to, oczywiście, że wcześniej w Ružomberku nie fotografowano; nie było jedynie organizacji zrzeszającej fotografów. Takim fotografem był na przykład dr Artúr Kürthy, założyciel Muzeum Liptowskiego w Ružomberku oraz: J. Fischnár, Ján Labaj, Jindřich Synovec i in.¹ Przed powstaniem Klubu fotografowie – amatorzy skupiali się w dwóch grupach: przy garnizonie wojskowym (m.in. Jiří Jeníček) oraz druga grupa złożona z pracowników fabryk papieru, celulozy i bawełny, a także urzędników i bankierów. Ci ostatni swoją twórczością nawiązywali do wcześniejszych tradycji fotografii nieprofesjonalnej w tym mieście, sięgających końca XIX w., m.in. twórczości Jindřicha Synovca i jego dwóch synów².

Po zakończeniu I wojny światowej pojawiało się coraz więcej fotografów, aż w końcu 1 października 1924 roku powstał *ružomberský Klub fotografov amatérov*. Głównym celem klubu było szerzenie i rozwijanie fotografii jako sztuki i zabawy oraz kształcenie się w tym kierunku³. Dążono do tego organizując wykłady i warsztaty. Jedno z takich spotkań miało miejsce 18 marca 1927 roku w kinie „Apollo”. Wystąpił na nim J. Bouda z Pilzna⁴.

¹ Polóni Fedor Ing., *Fotoklub pri Liptovskom múzeu v Ružomberku 1924–2004*, katalog, wersja multimedialna na cd.

² Hlavač Ludovit, *Vývin amatérskej fotografie v Ružomberku*, „Československá Fotografie” 11/85

³ Polóni Fedor Ing., *Fotoklub pri...* op. cit.

⁴ Plakat informacyjny, zbiory prywatne p. Fedora Polóni, wersja zeskanowana na płycie CD.

Oprócz działalności czysto fotograficznej, organizowano także międzynarodowe konkursy fotograficzne („Strom”, „Fotoforum”). W 1968 roku założono w Ružomberku *Zväz slovenských fotografov* (ZSF), który działa po dzień dzisiejszy⁵.

Z początkowych lat działalności klubu warto wymienić takie nazwiska, jak: Eduard Šľachta (mieszkał w rynku, dzisiejsze Namestie Hlinku; tam miał swoje atelier. Mocno działał i pomagał klubowi, m.in. w wyposażeniu ciemni klubowej); Jiři Jeniček, znany nie tylko w Ružomberku, ale też w Czechach, a potem na świecie; Zdenek Hochmuth, profesor gimnazjum. Jego ojciec był znanym autorem górskich przewodników. František Smetana, który prowadził drogerię i sprzedawał w niej artykuły fotograficzne; Ladislav Kožehuba, automechanik; Šostronek, lekarz; Ladislav Króner, prezes klubu; Sojček (jeszcze żyje), Špryňar, szef sklepu „fotokino”. Najstarszym żyjącym członkiem ružomerskiego Klubu jest dr Janský⁶.

Pierwszym prezesem Klubu był F. Douda, a założycielami: Jiři Jeniček, Hácha, Hollander, V. Kamberec, Kozlák, E. Šľachta, P. Marušiak (drugi po Doudzie prezes), V. Hochmuth, Smetana i in. Rok po założeniu Klub liczył czterdziestu jeden członków, spotkania odbywały się raz w tygodniu i na każdym coś się działo. Były to bądź wykłady, bądź też warsztaty dla początkujących fotografów. W samym roku 1925 takich wykładów odbyło się czterdzieści pięć⁷. Do dyspozycji członków była ciemnia. Cały czas organizowano wykłady, konkursy, wycieczki. W specjalistycznej bibliotece znaleźć można było książki słowackie i zagraniczne. Początkowo spotykano się w domu Eduarda Šlachty⁸. Klubowe pomieszczenie znajdowało się przy ul. Namestie 175 i tam się spotykano (w każdy czwartek)⁹.

W 1927 roku Ladislav Kožehuba i dwunastu innych fotografów z Ružomberka wzięło udział w pierwszej wystawie KČFA w Koszycach. Dwa lata później w Miejskim Domu odbyła się 1. Wystawa Klubu Fotografów Amatorów w Ružomberku. W katalogu wystawy można znaleźć takie nazwiska jak: Donnáth, V. Hochmuth, F. Holdoš, Ladislav Kožehuba, V. Kamberec, S. Landsberger, L. Munk, V. Meisner, M. Mercl, E. Migra, E. Šľachta, V. Šebl, L. Króner, F. Hodoš. Klub liczył wtedy trzydziestu sześciu czynnych członków, a przewodniczącym był P. Marušiak. Po 1931 roku pod wpływem problemów finansowych i braku materiałów fotograficznych, działalność Klubu słabnie. 12 grudnia 1930 roku odbyła się wystawa fotografii wojskowej, wystawiono na niej 223 prac 23 autorów. Natomiast w roku 1938 w bratysławskiej wystawie „Słowacja w foto-

⁵ Polóni Fedor Ing., *Fotoklub pri...* op. cit.

⁶ Wszystkie informacje podane o członkach klubu pochodzą od p. Fedora Polóni.

⁷ Hlavač Ľudovít, *Vývin amatérskej fotografie v Ružomberku*, „Československá Fotografie” 11/85.

⁸ Tamże.

⁹ *Republikán*, v Liptovskom S. Míkulaši, ročník VII, 17.10.1925, č. 41, s. 4.

grafii” wzięli udział także fotografowie z Rużomberka, m.in. O. Kubáň. W tym samym roku miała też miejsce w Tatrzańskiej Łomnicy i Smokowcu wystawa „Tatry i okolice w fotografii”, na której nie zabrakło też obecności amatorów z Rużomberka¹⁰.

Dobre tradycje fotografii amatorskiej przetrwały w Rużomberku do dnia dzisiejszego. W roku 2004 obchodzono osiemdziesięciolecie istnienia Fotoklubu, wspomniane wcześniej konkursy „Strom” i „Fotoforum” są wydarzeniami międzynarodowymi i co roku odbywają się ich kolejne edycje, prezentujące twórczość fotografów z całego świata. Fotoklub liczy czternastu aktywnych członków, z czego pięciu organizuje wystawy autorskie. Wszyscy działają też w Związku fotografów słowackich (ZSF)¹¹.

¹⁰ Polóni Fedor Ing., *Fotoklub pri...* op. cit.

¹¹ Polóni Fedor Ing., *Fotoklub pri...* op. cit.